

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL D. M. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. liepos 24 d. Nr. 242-296
Vilnius

Lietuvos bankas gavo D. M. (toliau – pareiškėja) interesams atstovaujančio A. M. (toliau – pareiškėjos atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja 2017 m. birželio 21 d. įvykusiose varžytinėse įsigijo gyvenamąjį namą, esantį adresu: (*duomenys neskelbiami*), kurio savininkas buvo S. D.. Minėtas aplinkybes patvirtina pareiškėjos ir (*duomenys neskelbiami*), atstovaujamos įgalioto asmens V. S., parašais patvirtintas 2017 m. birželio 21 d. Varžytinių aktas.

2017 m. birželio 28 d. pareiškėja su draudiku sudarė Būsto draudimo sutartį (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbiami*)) (toliau – Draudimo sutartis), kuria standartiniu draudimo variantu draudimo laikotarpiui nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2018 m. birželio 30 d. apdraudė gyvenamąjį namą.

Iš Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta, kad 2017 m. rugpjūčio 9 d. draudikas užregistravo „žalos bylą pagal riziką – vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas“. 2017 m. rugpjūčio 10 d. Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Dokumentų valdymo skyriui (toliau – Kauno apskrities VPK) taip pat buvo pateiktas pareiškėjos atstovo pranešimas apie 2017 m. rugpjūčio 8 d. užfiksuotą apdrausto turto sugadinimą. Kauno apskrities VPK 2017 m. rugpjūčio 17 d. draudikui adresuotame rašte nurodyta, kad pareiškėjos atstovas „2017 m. rugpjūčio 9 d. su antstoliu atvyko Seniavos pl. 10B, Kaunas įeiti į gyvenamąjį namą, kadangi buvęs savininkas negražino raktų po išsikraustymo. Atvyko buvęs savininkas, S. D., kuris atrakino duris ir pasišalino. Apėjus namą pastebėta, kad sugadintas turtas (namo konstrukcijos, vamzdynai, elektros instaliacija, demontuotos katilinės, šildymo sistema, vandens tiekimo sistema).“ Kauno apskrities VPK 2017 m. rugpjūčio 16 d. nutarime atsisakyti pradėti ikiteisminį tyrimą (toliau – Kauno apskrities VPK nutarimas) nurodyta, kad veika galimai turi nusikaltimo, nurodyto Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – LR BK) 187 straipsnio 1 dalyje (turto sunaikinimas ar sugadinimas), požymių, tačiau ikiteisminį tyrimą atsisakyta pradėti dėl 2017 m. rugpjūčio 9 d. įvykio metu galiojusių Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nuostatų, reglamentavusių privataus kaltinimo bylų procesą ir atsižvelgiant į tai, kad veika, dėl kurios atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą (turto sunaikinimą ar sugadinimą), padaręs asmuo yra žinomas.

Draudikas pareiškėją 2017 m. rugpjūčio 31 d. raštu informavo, kad 2017 m. rugpjūčio 9 d. įvykis (toliau – Įvykis) pripažįstamas nedraudžiamuoju. Draudikas nurodė, kad Kauno apskrities VPK pateikta informacija patvirtino, jog nebuvo „padaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių“.

Pareiškėja draudikui pateikė pretenziją dėl draudiko priimto sprendimo pagrįstumo: nurodė, kad draudikas dar 2017 m. birželio 28 d. buvo informuotas, kad buvusiam apdrausto pastato savininkui yra nustatytas 30 dienų terminas (iki 2017 m. liepos 28 d.) „dėl kilnojamųjų daiktų išsivežimo ir galutinio išsikraustymo. Suėjus nustatytam terminui nekilnojamas turtas buvo rastas suniokotas, sugadintas ir be nekilnojamojo turto įrangos (santehnika, šildymo sistema, išpjaustyti vamzdynai ir elektra). Pagal situaciją akivaizdžiai pasielgta piktavališkai ir neteisėtai, su chuliganizmo požymiais trečiųjų asmenų, kurie nėra

susiję su turto savininku. Ar tai padarė S. D. ar kiti asmenys mes negalime nei patvirtinti, nei paneigti, kadangi raktus turėjo S. D..“ Pareiškėja pabrėžė, kad Draudimo sutartyje nėra nustatyta jokių išimčių, pagal kurias draudimo išmoka dėl piktavališko pastato sugadinimo dėl trečiųjų asmenų veikos nebūtų mokama. Remdamasi nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėja draudikui kėlė reikalavimą dėl įvykio išmokėti draudimo išmoką.

Atsakyme į pareiškėjos pretenziją draudikas pareiškėjai nurodė, kad policijos pareigūnai „nefiksavo jokių piktavališko turto sugadinimų faktų, ko pasekoje atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą tuo pagrindu, kad nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių.“ Draudikas pabrėžė, kad neteisėtus veiksmus nustato tik teisėsaugos institucijos, o gautoje policijos pažymoje nėra nustatyto piktavališko turto sugadinimo fakto. Be to, draudikas nurodė, kad Turto sunaikinimo, sugadinimo akte (toliau – Aktas) išvardyti daiktai, kuriuos išsinešė buvęs apdrausto pastato savininkas, gali būti priskirtini prie kilnojamojo turto, į kurį nuosavybės teisės pareiškėja nebuvo įgijusi, „todėl asmuo, kuris šiuos daiktus išsinešė, pripažintinas teisėtai besielgusiu savininku, kol teisėsaugos institucijų ar teismo nėra konstatuota priešingai.“

Pareiškėjos atstovas, nesutikdamas su draudiko atsakyme į pretenziją nurodytomis aplinkybėmis, kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi buvo nurodytos pareiškėjos draudikui pateiktoje pretenzijoje išdėstytos aplinkybės ir keliamas reikalavimas.

Atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi draudikas pabrėžė, kad Draudimo sutartyje nurodyta, jog draudžiamas pastatas yra nuolat gyvenamas. Pagal Draudimo sutarčiai taikomų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės) A dalies II skirsnio 2 punktą, nuolat gyvenamu pastatu pripažįstamas pastatas, kuriame nuolat (ne mažiau nei 9 mėnesius per metus) gyvena draudėjas ar jo šeimos nariai. Draudikas nurodė, kad iki įvykio pareiškėja su savo šeimos nariais apdraustame pastate nuolat negyveno, tačiau prieš sudarant Draudimo sutartį šios informacijos draudikui neatskleidė. Atsižvelgdamas į tai, draudikas mano, kad dėl prieš sudarant Draudimo sutartį neatskleistos ikisutartinės informacijos nebuvo tinkamai įvertinta draudimo rizika. Be to, draudiko teigimu, buvęs apdrausto pastato savininkas yra pripažintinas su draudėja susijusiu asmeniu Taisyklių nuostatų prasme, nes šis pastatas iki 2017 m. birželio 21 d. jam priklausė nuosavybės teise, o iki 2017 m. liepos 28 d. minėtas asmuo teisėtai, t. y. su pareiškėjos „žinia ir leidimu“, gyveno apdraustame pastate. Atsižvelgiant į tai, kad Draudimo sutartimi yra apdrausta trečiųjų asmenų, o ne draudėjo ir (arba) su juo susijusių asmenų, piktavališkos veikos rizika, todėl įvykis neatitinka draudžiamojo įvykio sąlygų. Be kitų nurodytų aplinkybių, kaip draudimo išmokos nemokėjimo ar jos sumažinimo pagrindu, draudikas rėmėsi tuo, kad nebuvo vykdomos Taisyklių B dalies V skirsnio 1.3 ir 2.1 papunkčiuose nustatytos draudėjo sutartinės pareigos (draudėjo pareiga rūpintis apdraustais pastatais, laikytis draudimo objekto saugumo ir draudimo rizikos mažinimo priemonių ir kt.).

Paaikškinimuose dėl atsakyme į pareiškėjos pretenziją nurodytų aplinkybių, kad buvęs apdrausto pastato savininkas išsinešė jam priklausiusį kilnojamąjį turtą, draudikas teigė, kad „radiatoriaus reguliatoriai (kurių standartinėje radiatoriaus komplektacijoje įprastai nebūna, nes radiatorius gali pilnai funkcionuoti be jų ir jie įsigijami atskirai) ir kiliminė grindų danga yra daiktai, akivaizdžiai priskirtini kilnojamajam turtui, todėl jie nebuvo apdrausti.“ Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigia priėmęs pagrįstą sprendimą dėl įvykio nemokėti draudimo išmokos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl įvykio pareiškėjos patirtus nuostolius, pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.156 straipsnyje įtvirtintas sutarties laisvės principas suteikia teisę civilinių

teisinių santykių subjektams laisvai spręsti, sudaryti jiems konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, taip pat pasirinkti, su kuo tą sutartį sudaryti, ir savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio bei formos, jeigu tokių sutarties šalių teisių neriboja imperatyviosios teisės normos. Pagal CK 6.189 straipsnio 1 dalį, teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. Draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja už sutartyje numatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjui arba trečiajam asmeniui), kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta draudimo išmoka, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta draudžiamasis įvykis (CK 6.987 straipsnis).

Kaip minėta, draudimo liudijime nurodyta, kad pastatas buvo apdraustas standartiniu draudimo variantu, kurio vienas iš draudžiamųjų įvykių yra „vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“. Taisyklių A dalies IV skirsnio 1.5 papunktyje nustatyta, kad vagystė ir piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų – tai bet koks tiesioginis apdrausto pastato (ar jo dalių) sugadinimas, sunaikinimas ar vagystė dėl tyčinių trečiųjų asmenų veiksmų.

Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti paaiškinimai patvirtina, kad pareiškėja, remdamasi Taisyklių A dalies IV skirsnio 1.5 papunkčio nuostatomis, kad apdrausto pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų tyčinių veiksmų yra pripažįstamas draudžiamuoju įvykiu, draudikui kėlė reikalavimą dėl įvykio išmokėti draudimo išmoka. Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjos reikalavimu, teigė, kad teisėsaugos institucijos nenustatė tyčinės trečiųjų asmenų veikos fakto. Draudikas taip pat nurodė, kad pastatas buvo sugadintas su pareiškėja, kaip draudėja, susijusio asmens ir kad buvusiam apdrausto pastato savininkui yra taikytinos draudėjo sutartinių pareigų nevykdymo teisinės pasekmės ir įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju dėl su draudėja susijusio asmens apdrausto pastato tyčia sugadinimo sąlygos. Be to, draudikas pabrėžė, kad per įvykį buvo sugadinti ir (arba) sunaikinti neapdrausti daiktai, nes Akte išvardytas turtas yra priskirtinas prie kilnojamųjų daiktų. Draudikas taip pat rėmėsi tuo, kad pareiškėja neatskleidė ikisutartinės informacijos apie tai, kad buvęs savininkas iki 2017 m. liepos 28 gyveno apdraustame pastate.

Dėl ikisutartinės informacijos atskleidimo draudikui aplinkybių

Draudėjo pareiga atskleisti informaciją draudikui apie aplinkybes, galinčias turėti esminę įtaką draudžiamojo įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui, reglamentuojama CK 6.993 straipsnyje. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, prieš sudarant draudimo sutartį, draudėjas privalo suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminę įtaką draudžiamojo įvykio atsitikimo tikimybei ir šio įvykio galimų nuostolių dydžiui (draudimo rizikai), jeigu tos aplinkybės nėra ir neturi būti žinomos draudikui. CK 6.993 straipsnio 2 dalyje esminėmis aplinkybėmis, apie kurias sudarydamas draudimo sutartį draudėjas privalo informuoti draudiką, pripažįstamos aplinkybės, nurodytos standartinėse draudimo sutarties sąlygose (draudimo rūšies taisyklėse), taip pat aplinkybės, apie kurias draudikas raštu prašė draudėjo suteikti informaciją. Atskleidimo pareigos nevykdymo teisinės pasekmės draudimo išmokai ir draudimo sutarties galiojimui skirstomos atsižvelgiant į draudėjo kaltę: tyčią, neatsargumą ir informacijos neatskleidimą nesant draudėjo kaltės.

Jeigu informacija neatskleidžiama tyčia, turint tikslą sąmoningai suklaidinti draudiką, tai draudikas turi teisę reikalauti draudimo sutartį pripažinti negaliojančia nuo sudarymo dienos, išskyrus atvejus, kai neatskleistos aplinkybės išnyko iki draudžiamojo įvykio arba jam atsirasti neturėjo įtakos (CK 6.993 straipsnio 4 dalis). Šio straipsnio prasme melagingos informacijos suteikimas žinant, kad ji melaginga, reiškia tyčinį draudėjo veiksma, nes jis atskleidžia melagingą informaciją žinodamas, kad ji melaginga, arba tikrąją teisingą informaciją nuslepia, sudarydamas apgaulingą vaizdą draudikui apie draudimo riziką ir draudžiamojo įvykio atsiradimo tikimybę. Jeigu draudėjas neatskleidžia informacijos neketindamas sąmoningai suklaidinti draudiko ar iš to gauti naudos, toks informacijos neatskleidimas prilygintinas neatsargiam informacijos neatskleidimui. Pagal CK 6.993 straipsnio 6 ir 7 dalis, draudėjui dėl neatsargumo neatskleidus ikisutartinės informacijos, draudikas turi teisę įvykus draudžiamajam įvykiui sumažinti draudimo išmoka arba atsisakyti ją išmokėti įrodęs, kad nėra vienas draudikas, žinodamas aplinkybes, kurių draudėjas nenurodė dėl neatsargumo, nebūtų sudaręs draudimo sutarties. Jeigu informacija neatskleidžiama nesant draudėjo kaltės, pagal CK 6.993 straipsnį jokių padarinių draudimo sutarties galiojimui ir draudimo išmokai neatsiranda.

Pagal CK 6.990 straipsnio 1 dalį, draudimo sutartis sudaroma draudikui akceptuojant

draudėjo pasiūlymą (prašymą), pateiktą draudikui, arba draudėjui akceptuojant draudiko pasiūlymą sudaryti sutartį. Draudimo taisyklėse nustatytais atvejais draudėjo prašymas turi būti rašytinis, o rašytinio prašymo formą ir turinį nustato draudikas. Tokiais atvejais, kai draudimo sutartis sudaroma esant rašytiniam draudėjo prašymui, kurį akceptuoja draudikas, draudėjo atsakomybė už prašyme pateiktų duomenų teisingumą įtvirtinta ir CK 6.990 straipsnio 2 dalyje, pagal kurią draudėjas atsako už pasiūlyme (prašyme) pateiktų duomenų teisingumą, o sudarius draudimo sutartį, rašytinis draudėjo prašymas tampa sudėtine draudimo sutarties dalimi. Informacijos rinkimas apie draudimo riziką priskirtas draudiko kompetencijai pagal aptariamą CK 6.990 straipsnį, taip pat pagal CK 6.994 straipsnį, kuriame reglamentuojama draudiko teisė įvertinti draudimo riziką.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad informavimo pareiga pagal įstatymą nustatyta abiem sutarties šalims – ir draudėjui, ir draudikui. Draudimo sutartis yra fiduciarinė, t. y. grindžiama jos šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu, todėl draudimo sutarties šalys privalo atskleisti viena kitai visą informaciją, kuri gali būti reikšminga šiai sutarčiai sudaryti bei jos sąlygoms nustatyti ir vykdyti. Draudikas, sudarydamas draudimo sutartį, ne tik turi įvertinti draudėjo pateiktą informaciją, bet ir pats reikalauti pateikti ar rinkti, jo nuomone, trūkstamą informaciją apie draudėją tokios apimties ir tokiu būdu, kad draudiko suklydimo dėl draudžiamąjį įvykio tikimybė būtų kuo mažesnė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-116/2013). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2011 m. lapkričio 8 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-427/2011, konstatavo, kad draudimo riziką draudikas turi įvertinti ne tik pagal draudėjo informaciją, bet ir reikalauti papildomos informacijos, t. y. pateikti ar rinkti, jo nuomone, trūkstamą informaciją, reikšmingą draudimo rizikai vertinti.

Taisyklių C dalies I skirsnio 1.1 ir 1.2 papunkčiuose nustatyta, kad prieš sudarydamas draudimo sutartį draudėjas, draudikui pareikalavus, turi užpildyti raštišką prašymą sudaryti sutartį, pateikti draudikui draudžiamą turto sąrašą, turto vertę pagrindžiančius dokumentus ar kitus dokumentus, draudiko sprendimu turinčius pakankamai informacijos sutarčiai sudaryti; suteikti draudikui visą žinomą informaciją apie aplinkybes, galinčias turėti esminės įtakos draudimo rizikai. Esminėmis aplinkybėmis, apie kurias draudėjas turi informuoti, laikoma informacija, nurodyta prašyme sudaryti sutartį, ir kita informacija, kurią draudikas prašė nurodyti raštu.

Nagrinėjamu atveju ginčo šalys nenurodė aplinkybių ir nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą pareiškėja pildė prašymo sudaryti Draudimo sutartį formą, kurioje pateikti draudiko suformuluoti draudimo rizikai vertinti reikšmingi klausimai. Lietuvos bankui taip pat nebuvo pateikta įrodymų, kurių pagrindu būtų galima teigti, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą draudikas raštu pareiškėjos pareikalavo nurodyti konkrečią informaciją, reikšmingą draudimo rizikai įvertinti. Atsižvelgiant į tai ir remiantis CK 6.993 straipsnio 2 dalimi, pažymėtina, kad, vertinant esminių aplinkybių, apie kurias pareiškėja privalėjo informuoti draudiką, apimtį ir pobūdį bei siekiant nustatyti, kokias aplinkybes draudikas pripažįsta reikšmingomis draudžiant turta, reikia vadovautis Taisyklių nuostatomis.

Kaip minėta, remiantis Taisyklių C dalies I skirsnio 1.1 papunkčiu, prieš Draudimo sutarties sudarymą draudikui turi būti pateiktas draudžiamą turto sąrašas (tuo atveju, jei draudimo sutartimi yra draudžiamas kilnojamasis turtas) ir draudžiamą turto vertę pagrindžiantys dokumentai. Be to, Taisyklių C dalies I skirsnio 1.3 ir 1.5 papunkčiuose nustatyta, kad draudėjas draudikui turi pranešti apie visas draudžiamą objekto tų pačių rizikų draudimo sutartis, sudarytas su kitais draudikais, ir jų sąlygas, taip pat pateikti norimų drausti draudimo objektų draudimo sumas ir nurodyti pageidaujamą draudimo vertės tipą. Taisyklių nuostatose, apibrėžiančiose draudimo rizikos vertinimui reikšmingos informacijos pobūdį, nėra nurodyta, kad draudėjas turi pateikti informaciją apie visus draudžiamajame pastate gyvenančius asmenis, taip pat nurodyti duomenis apie draudimo objekto naudojimo būdą, jo teisinį režimą ir kt. Kadangi draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad draudėjos buvo raštu prašoma suteikti nurodytą informaciją, todėl draudikas nepagrįstai teigia, kad pareiškėja nesuteikė būtinos draudimo rizikai vertinti reikšmingos informacijos apie tai, kad iki 2017 m. liepos 28 d. apdraustame pastate gyveno buvęs jo savininkas.

Pareiškėjos draudikui pateiktoje pretenzijoje ir pareiškėjos atstovo kreipimesi dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo nurodyta, kad draudiko darbuotojai, tarpininkavusiai sudarant Draudimo sutartį, prieš sutarties sudarymą buvo pateikti „visi su nekilnojamuoju turtu ir jo

įsigijimu susiję dokumentai ir turto fotonuotraukos apie esamą turto būklę (turto iš varžytinių aktas, nuosavybės dokumento išrašas, *buvusio savininko išsikėlimo dokumentas*, turto foto nuotraukos ir kiti su turto eksploatacija susiję dokumentai)", taip pat nurodyti duomenys, kad draudžiamame pastate iki 2017 m. liepos 28 d. gyvens buvęs jo savininkas.

Draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, kurie leistų suabejoti pareiškėjos nurodytais duomenimis (pvz., draudiko darbuotojos, tarpininkavusios sudarant Draudimo sutartį, paaiškinimus, jos susirašinėjimo su pareiškėja duomenis ir kt.). Atsižvelgiant į tai ir į draudimo liudijime nurodytą informaciją apie apdrausto pastato statybos būdą, statybos metus, plotą ir unikalų numerį, darytina išvada, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą draudikui turėjo būti žinoma VĮ Registrų centro sukaupta informacija apie draudžiamo turto pobūdį, įskaitant ir duomenis apie registruotus daiktinių teisių į draudžiamą nekilnojamąjį daiktą suvaržymus, taip pat informaciją apie kitų juridinių faktų įregistravimą Nekilnojamojo turto registre (t. y. žinoma Lietuvos bankui pareiškėjos atstovo Lietuvos bankui pateiktame 2017 m. birželio 28 d. Nekilnojamo turto registro centrinio duomenų banko išrašė nurodyta informacija apie pareiškėjos nuosavybės teisės į draudžiamą pastatą nuo 2017 m. birželio 27 d. įregistravimą, kurio pagrindas – 2017 m. birželio 21 d. Varžytinių aktas). Be to, remiantis Kauno apskrities VPK nutarime nurodyta informacija apie „abiejų šalių pasirašytą 2017 m. birželio 28 d. pranešimą S. D. dėl išsikėlimo iš gyvenamųjų patalpų“, taip pat atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta pareiškėjos ir jos atstovo nurodytas aplinkybes, jog draudiko darbuotojai buvo pateiktas „buvusio savininko išsikėlimo dokumentas“, paneigiančių įrodymų, negalima teigti, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą draudikui negalėjo būti žinoma ir informacija apie buvusio draudžiamo pastato savininko išsikraustymo iš šio pastato sąlygas.

Draudikas, kaip draudimo rinkos profesionalas, siūlantis draudėjui prisijungimo būdu sudaryti draudimo sutartį pagal standartines sąlygas, privalo rinkti ir patikrinti duomenis apie draudimo objektą, taip pat draudikas turi teisę tiek prašyti draudėjo informacijos, tiek savarankiškai ją gauti iš registrų ar kitais būdais patikrinti faktinę informaciją apie statinį. Todėl, draudikui nepateikus įrodymų, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą buvo tikslinama informacija apie draudimo objekte gyvenančius asmenis po pareiškėjos nuosavybės teisės į draudžiamą objektą Varžytinių akto pagrindu įsigijimo, taip pat nepateikus faktinių duomenų, paneigiančių pareiškėjos ir jos atstovo nurodytas aplinkybes, kad prieš Draudimo sutarties sudarymą draudiko darbuotojai buvo pateikta informacija apie buvusio pastato savininko išsikraustymo sąlygas, darytina išvada, kad draudikas neturi pagrindo remtis tuo, kad nebuvo pateikta visa reikšminga ikisutartinė informacija (informacija, kad iki 2017 m. liepos 28 d. apdraustame pastate gyveno jo buvęs savininkas).

Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad draudikas ikisutartinės informacijos neatskleidimo aplinkybėmis pradėjo remtis tik atsiliepiame į pareiškėjos atstovo kreipimąsi dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo, tačiau, priimdamas sprendimą nemokėti draudimo išmokos, šiomis aplinkybėmis nesirėmė ir nevertino pareiškėjos kaltės dėl, draudiko teigimu, neatskleistos informacijos apie apdrausto pastato naudojimą. Kadangi, remiantis Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktais dokumentais ir paaiškinimais bei Taisyklėse įtvirtintomis ikisutartinės informacijos atskleidimo sąlygomis, negalima teigti, kad pareiškėja, sudarydama Draudimo sutartį, nuslėpė informaciją apie draudžiamame pastate iki 2017 m. liepos 28 d. gyvenusį pastato savininką, todėl draudikas neturi pagrindo remtis minėtomis aplinkybėmis kaip atsisakymo dėl įvykio mokėti draudimo išmoką pagrindu.

Dėl draudėjo sutartinių pareigų vykdymo tinkamumo

Pažymėtina, kad draudikas atsiliepiame į pareiškėjos atstovo kreipimąsi sprendimą nemokėti draudimo išmokos taip pat grindė aplinkybėmis, kad buvęs apdrausto pastato savininkas pagal Taisykles yra pripažintinas su draudėju (pareiškėja) susijusiu asmeniu. Draudikas pabrėžė, kad Taisyklių A dalies IV skirsnio 4.12 papunktis nustato, kad draudimo išmoka nemokama, jei apdraustas pastatas buvo sunaikintas, sugadintas ar prarastas dėl draudėjo, su juo susijusio asmens ar naudos gavėjo tyčios. Draudikas taip pat nurodė, kad draudikas pagal Taisyklių sąlygas turi teisę atsisakyti mokėti draudimo išmoką dėl buvusio apdrausto pastato savininko, kuris pripažintinas su draudėju susijusiu asmeniu, netinkamo sutartinių pareigų vykdymo.

Taisyklių A dalies I skirsnio 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad draudimo sutartis yra sudaroma tarp draudiko ir draudėjo ir kad draudimo sutartyje gali būti ir kitų sutarties dalyvių: naudos gavėjo, draudėjo šeimos narių ir apdraustųjų. Draudėju gali būti turto

savininkas, asmuo, įsigijęs turto išperkamosios nuomos būdu, asmuo, naudojantis turta pagal nuomos ar panaudos sutartį, bet kuris asmuo, turintis savininko įgaliojimą apdrausti jo turta. Naudos gavėju laikytinas draudimo sutartyje nurodytas asmuo, turintis teisę gauti draudimo išmoką. Šeimos nariais pripažintini draudėjo sutuoktinis arba kartu su draudėju gyvenantys bendro ūkio siejami nesusituokę asmenys, draudėjo vaikai (įvaikiai) ir jų sutuoktiniai (sugyventiniai), vaikaičiai, tėvai (itėviai), seneliai, broliai, seserys. Remiantis nurodytomis Taisyklių nuostatomis, darytina išvada, kad Taisyklių A dalies IV skirsnio 4.12 papunktis ir Taisyklių sąlygos, įtvirtinančios draudėjo sutartines pareigas ir jų nevykdymo teisinės pasekmės draudimo išmokai (Taisyklių B dalies V skirsnio 1.3 ir 2.1 papunkčiai ir kt.), yra taikomos turto savininkui, asmeniui, įsigijusiam turta išperkamosios nuomos būdu, asmeniui, naudojančiam turta pagal nuomos ar panaudos sutartį, bet kuriam asmeniui, turinčiam savininko įgaliojimą apdrausti jo turta, draudimo sutartyje nurodytam teisę gauti draudimo išmoką turinčiam asmeniui, draudimo sutartyje nurodytiems apdraustiesiems, draudėjo sutuoktiniui arba kartu su draudėju gyvenantiems bendro ūkio siejamiems nesusituokusiems asmenims, draudėjo vaikams (įvaikiams) ir jų sutuoktiniams (sugyventiniams), vaikaičiams, tėvams (itėviams), seneliams, broliams, seserims.

Vertinant ginčo šalių pateiktus įrodymus, nustatyta, kad buvęs apdrausto pastato savininkas nepriskirtinas prie Taisyklių A dalies I skirsnio 1 ir 2 punktuose nurodytų asmenų. Remiantis nurodytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad Taisyklėse nėra nurodyta, kad draudėju ir (arba) su juo susijusiu asmeniu yra pripažintini visi draudimo objekte gyvenantys, teisėtai jame esantys, išskeldinami ar išskeldinti, taip pat apdraustu turta besinaudojantys asmenys, kurie su draudėju negyvena kartu ir nėra siejami bendro ūkio, taip pat asmenys, kurie naudojami draudimo objektu savininkui leidus, nėra pagrindo Draudimo sutarties sąlygų aiškinti draudiko nurodytu būdu, pripažįstant, kad draudėju ir (arba) su juo susijusiu asmeniu taip pat yra laikytinas iki 2017 m. liepos 28 d. apdraustame pastate gyvenęs buvęs šio pastato savininkas. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad Draudimo sutarties šalys, sudarydamos Draudimo sutartį, buvo susitarusios Taisyklių A dalies IV skirsnio 4.12 papunkčio sąlygą ir kitas Taisyklių nuostatas, suteikiančias draudikui teisę dėl draudėjo sutartinių pareigų netinkamo vykdymo atsisakyti mokėti ar sumažinti draudimo išmoką, taikyti ne tik pareiškėjai, bet ir buvusiam apdrausto pastato savininkui. Todėl, remiantis nustatytomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad draudiko teiginiai, jog apdraustas turtas buvo sugadintas arba sunaikintas dėl su draudėju susijusio asmens tyčios ir duomenys dėl šio asmens netinkamo sutartinių pareigų vykdymo taikomų teisinių pasekmių yra nepagrįsti.

Dėl įvykio metu sugadintų arba sunaikintų daiktų pagal pastato draudimo sąlygas priskyrimo prie apdraustų įrenginių ir pastato dalių

Kaip minėta, draudikas, pateikdamas atsakymą į pareiškėjos pretenziją, taip pat nurodė, kad Akte išvardyti daiktai, kuriuos išsinešė buvęs apdrausto pastato savininkas, gali būti priskirti prie kilnojamąjo turto. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad pareiškėja nepagrįstai teigia, jog per įvykį buvo sugadintas apdraustas nekilnojamasis turtas.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudiko eksperto surašytame Akte pažymėta, kad „patalpoje 1-4 trūksta jungiklio sienoje, radiatoriaus reguliatoriaus, durų spynos, patalpoje 1-3 trūksta vonios, kriauklės, bide, tualetu, visos santechnikos, nupjautas kanalizacijos vamzdis, išmontuota spyna duryse, patalpoje 1-6 trūksta vandentiekio vamzdžių, radiatoriaus reguliatoriaus, rozetės, langų roletų, spynos, patalpoje 1-2 trūksta radiatoriaus reguliatoriaus, patalpoje 1-5 trūksta radiatoriaus reguliatoriaus, spynos, jungiklio, laiptinėje trūksta radiatoriaus reguliatoriaus, patalpoje trūksta radiatoriaus reguliatoriaus, elektros jungiklio, sugadinta kiliminė grindų danga, 5 m. grindjuosčių, sutrupintas betonas po grindjuostėmis.“

Taisyklių nuostatose, apibrėžiančiose tai, „ką apima būsto draudimo taisyklės“, nurodyta, kad pastatu yra pripažįstamas statinys, jo nejudamos dalys, tokios kaip sienos, lubos, grindys, durys arba šalia būsto esantys stacionarūs statiniai, tokie kaip pagalbiniai pastatai, kiemo statiniai (tvoros, garažo vartai ir pan.). Taisyklių A dalies II skirsnio 3.1 papunktyje nustatyta, kad prie pastatų priskiriami pastato viduje esantys įrenginiai, kurie pagal paskirtį ir prigimtį yra nekilnojamieji: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, sprinklerinės sistemos stacionarūs įrenginiai, geoterminis šildymas, saulės kolektoriai, pastato elektros instaliacijos įrenginiai, vėdinimo ir oro kondicionavimo stacionarūs įrenginiai, turto ir priešgaisrinės apsaugos stacionari įranga, taip pat įvairių tipų žaliuzės, markizės, roletai. Taisyklių A dalies II skirsnio 4 punkte apdraustas namų turtas apibrėžiamas kaip namų

apstatymo, buitiniam naudojimui bei vartojimui skirti kilnojamieji daiktai. Remiantis Taisyklių A dalies II skirsnio 4.1 papunkčio nuostatomis, prie namų turto priskirtini baldai (taip pat įmontuojami), buitinė technika (taip pat įmontuojama), šviestuvai, radijo ir televizijos antenų įranga (išskyrus bendro naudojimo), vandens transporto priemonės, kurios neprivalo būti registruotos Vidaus vandenų laivų registre, protingas skaičius transporto priemonių atsarginių dalių, reikmenų ir dalių, savieigiai daugiafunkciai aplinkos tvarkymo įrenginiai, neįgaliųjų vežimėliai.

Kadangi Taisyklių A dalies II skirsnio 3.1 papunktyje yra aiškiai nurodyta, kad „langų roletai yra draudžiami kartu su pastatu pagal pastato draudimo sąlygas“, todėl draudikas nepagrįstai teigia, kad dėl šio turto sunaikinimo pagal pastato draudimo sąlygas draudimo išmoka negali būti mokama. Minėtas Taisyklių papunktis taip pat nustato, kad santechninė įranga, stacionariai prijungta prie vandentiekio ir kanalizacijos inžinerinių tinklų, taip pat yra draudžiama kartu su pastatu. Vadovaujantis STR 2.07.01:2003 „Vandentiekis ir nuotekų šalintuvas“: vonia, kriauklė, bide, tualetas, santechnika, kanalizacijos vamzdis yra santechninė įranga (vandentiekio ir kanalizacijos sistemos stacionarūs įrenginiai), kuri įrengiama statant pastatą ir yra laikoma esminiu pastato funkcionavimą užtikrinančiu elementu. CK 4.2 straipsnio 4 dalis nustato, kad kilnojamasis daiktas, įeinantis į nekilnojamąjį daiktą ir praradęs savo individualius požymius, yra pripažįstamas nekilnojamojo daikto dalimi. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Akte išvardytas sunaikintas turtas (santechninė įranga) – vonia, kriauklė, bide, tualetas, santechnika, kanalizacijos vamzdis, yra Draudimo sutartimi apdraustas kartu su gyvenamuoju namu. Jeigu įvykis atitinka draudžiamojo įvykio sąlygas, dėl sunaikintos santechninės įrangos ir „langų roletų“ pagal Draudimo sutarties sąlygas turi būti mokama draudimo išmoka.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes dėl Akte išvardyto sunaikinto ar sugadinto turto (jungiklio sienoje, durų spynų, kištukinių lizdų, elektros jungiklių, grindjuosčių, betono po grindjuostėmis priskyrimo prie kilnojamųjų daiktų, pažymėtina, kad Taisyklių nuostatose, apibrėžiančiose tai, „ką apima būsto draudimo taisyklės“, aiškiai nustatyta, kad pastatu yra pripažįstamos statinio nejudamos dalys (tarp jų ir sienos, durys bei grindys). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad kartu su apdraustu statiniu yra draudžiamos ir visos esminės statinio (pagrindinio daikto) dalys.

CK 4.15 straipsnyje nustatyta, kad esminėmis pagrindinio daikto dalimis laikomi daiktai, kurie įeina į pagrindinio daikto sudėtį ir su juo susiję taip neatskiriama, kad be jų pagrindinis daiktas negalėtų būti naudojamas pagal paskirtį arba būtų pripažintas nevisaverčiu. Remiantis CK 4.13 straipsnio 2 dalimi, esminės pagrindinio daikto dalys yra pripažintinos antraeiliais daiktais, t. y. tik su pagrindiniais daiktais egzistuojančiais, pagrindiniams daiktams priklausančiais arba kitaip su jais susijusiais daiktais. Todėl, vadovaujantis Taisyklių sąlygomis ir CK 4.13 straipsnio 2 dalies ir 4.15 straipsnio nuostatomis, darytina išvada, kad pagal statinio draudimo sąlygas yra draudžiamos visos esminės statinio dalys (stacionarūs pastato elementai, vidaus apdaila ir kiti statinio priklausiniai), kurios yra integruotos į statinį, taip pat apdrausti visi statinyje įmontuoti elementai (išskyrus įmontuojamus baldus ir buitinę techniką), be kurių statinio funkcionavimas nėra įmanomas. Atsižvelgiant į tai ir Taisyklėse įtvirtintas pastato draudimo sąlygas vertinant pagal vidutiniškai gerai informuoto, protingai atidaus ir apdairaus vartotojo suvokimo standartą bei jas sistemiškai aiškinant su kitomis Taisyklių nuostatomis, darytina išvada, kad pareiškėja, sudarydama Draudimo sutartį, turėjo pagrindo tikėtis, kad draudžiant pastatą buvo apdraustos ir per įvykį sugadintos arba sunaikintos pastatui padedančios funkcionuoti esminės pastato dalys, stacionari įranga ir vidaus apdaila: jungiklis sienoje, durų spynos, kištukiniai lizdai, elektros jungikliai, grindjuostės ir betonas po grindjuostėmis.

Vertinant draudiko argumentus, kad per įvykį sunaikinti radiatorių reguliatoriai ir kiliminė danga yra priskirtini prie kilnojamųjų daiktų, pažymėtina, kad CK 4.2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kilnojamasis daiktas, įeinantis į nekilnojamąjį daiktą ir praradęs savo individualius požymius, yra nekilnojamojo daikto dalis, o to paties straipsnio 5 dalyje reglamentuota, kad kilnojamasis daiktas, fiziškai pritvirtintas ar kitaip prijungtas prie nekilnojamojo daikto, taip pat įeinantis į jį, bet nepraradęs savo individualių požymių, nelaikomas nekilnojamojo daikto dalimi.

Kasacinio teismo praktikoje dėl daikto kvalifikavimo antraeilium daiktu (priklausiniu) ir jo teisinio ryšio su pagrindiniu daiktu išaiškinta, kad priklausiniu pripažįstamas toks daiktas, kuris yra skirtas tarnauti pagrindiniam daiktui ir yra susijęs su pagrindiniu daiktu bendra ūkine paskirtimi. Konstatuojant teisiškai reikšmingas priklausinio sąsajas su pagrindiniu

daiktu yra svarbus ne jų fizinis ryšys (geografinė padėtis, buvimas vieno šalia kito), o funkcinis. Tam, kad pagrindinio daikto ir priklausinio funkcinis ryšys būtų pripažintas teisiškai reikšmingu, jis turi būti nuolatinio pobūdžio ir pasižymėti ne tik kito daikto naudojimu, bet ir nuolatinio tarnavimu pagrindiniam daiktui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 6 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-453/2006).

Nors draudikas nurodė, kad Akte išvardyti daiktai (radiatoriaus reguliatoriai ir kiliminė danga) yra priskirtini prie kilnojamųjų daiktų, tačiau nepateikė jokių šių daiktų pobūdžio ir funkcinio ryšio su pagrindiniais daiktais įrodymų, t. y. radiatoriais ir grindimis. Draudikas taip pat nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad išardyta kiliminė danga ir radiatorių reguliatoriai neprarado savo individualių požymių. Nors draudikas teigė, kad „standartinėje radiatoriaus komplektacijoje radiatoriaus reguliatorių įprastai nebūna, nes radiatorius gali pilnai funkcionuoti be jų“, tačiau nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad tyrė tai, ar regulatoriai, kurių reguliatoriai per įvykį buvo išmontuoti, yra standartinės komplektacijos. Draudikas taip pat nepateikė jokių įrodymų, patvirtinančių, kad be sunaikintų reguliatorių regulatoriai būtų naudojami pagal jų paskirtį ir kad radiatorių funkcionavimas be išmontuotų reguliatorių būtų įmanomas. Kadangi draudikas objektyviais įrodymais nepagrindė, kad sunaikinti radiatorių reguliatoriai ir kiliminė danga pagal teisės aktų nuostatas ir kasacinio teismo suformuotą pagrindinio daikto ir jo priklausinio teisinį statusą reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo praktiką yra priskirtini prie kilnojamųjų daiktų, darytina išvada, kad draudikas faktiniais duomenimis nepaneigė, kad minėtas turtas nebuvo apdraustas pagal pastato draudimo sąlygas. Atkreiptinas dėmesys, kad, nustačius įvykio požymių atitiktį draudžiamojo įvykio „piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“ sąlygoms, draudimo išmoka dėl radiatorių reguliatorių ir kiliminės dangos sunaikinimo taip pat turėtų būti mokama.

Dėl įvykio požymių atitikties draudžiamojo įvykio „piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“ sąlygoms

Kaip minėta, remiantis draudimo liudijime įtvirtintomis individualiomis Draudimo sutarties sąlygomis ir Taisyklių A dalies IV skirsnio 1.5 papunkčio nuostatomis, draudžiamuoju įvykiu „piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“ pripažįstamas bet koks tiesioginis apdrausto pastato (ar jo dalių) sugadinimas, sunaikinimas dėl tyčinių trečiųjų asmenų veiksmų. Draudikas, informuodamas pareiškėją apie atsisakymą mokėti draudimo išmoką ir pateiktame atsakyme į pareiškėjos pretenziją pateikdamas paaiškinimus dėl sprendimo nemokėti draudimo išmokos pagrįstumo, rėmėsi argumentu, kad teisėsaugos institucijos pateikta informacija patvirtino, kad „policija nefiksavo jokio piktavališko turto sugadinimo fakto, ko pasekoje atsisakyta pradėti ikiteisminį tyrimą tuo pagrindu, kad nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių.“ Draudikas atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi nurodė kitą įvykio požymių neatitikties Taisyklių A dalies IV skirsnio 1.5 papunkčio sąlygoms pagrindą. Draudikas teigė, kad apdraustas pastatas tyčia buvo sugadintas ne dėl trečiųjų asmenų, o su draudėja (pareiškėja) susijusio asmens, „kuriam taikomas toks pats teisinis režimas, kaip ir draudėjui“, veiksmų.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad buvęs apdrausto pastato savininkas pagal Draudimo sutarties sąlygas nelaikytinas su draudėju susijusiu asmeniu, todėl draudikas nepagrįstai teigia, kad dėl buvusio apdrausto pastato savininko veiksmais padarytos žalos įvykiui negali būti taikomos Taisyklių A dalies IV skirsnio 1.5 papunktyje nustatytos draudžiamojo įvykio sąlygos.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes, kad teisėsaugos institucija neužfiksavo piktavališko apdrausto turto sugadinimo ar sunaikinimo dėl piktavališkų trečiųjų asmenų veiksmų fakto, pažymėtina, kad Kauno apskrities VPK nutarime nurodyta, kad 2017 m. rugpjūčio 10 d. Kauno apskrities VPK buvo gautas pareiškėjos atstovo pareiškimas dėl turto sugadinimo. Kauno apskrities VPK nutarime pabrėžiama, kad, „apibendrinant ir teisiškai vertinant pranešimo patikrinimo metu nustatytas faktines aplinkybes bei surinktus duomenis, konstatuotina, kad veikoje galimai yra požymių nusikaltimo, numatyto LR BK 187 str. 1 d. (Turto sunaikinimas ar sugadinimas), tačiau ikiteisminis tyrimas, vadovaujantis LR BPK 407 str. (Privataus kaltinimo bylos), neatliekamas, nes minėtą veiką padaręs asmuo žinomas.“ Aplinkybes, kad ikiteisminis tyrimas buvo nepradėtas dėl privataus kaltinimo bylų procesą reglamentavusių normų taikymo, patvirtina ir Kauno apskrities VPK draudikui adresuoto 2017 m. rugpjūčio 17 d. rašto duomenys. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, kad teisėsaugos institucija ikiteisminį tyrimą atsisakė pradėti dėl per įvykį galiojusių Lietuvos

Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nuostatų, reglamentavusių privataus kaltinimo bylų procesą, o ne dėl to, kad minėta institucija būtų atlikusi tyrimą ir šio tyrimo pagrindu nenustačiusi piktavališko turto sugadinimo fakto, darytina išvada, kad draudikas, priimtas sprendimą dėl įvykio nemokėti draudimo išmokos, nepagrįstai rėmėsi 2017 m. rugpjūčio 31 d. pareiškėjai adresuotame rašte nurodytomis aplinkybėmis, kad „nebuvo padaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių“.

Draudikas pareiškėjai pateiktame atsakyme į pretenziją taip pat nurodė, kad „neteisėtus veiksmus konstatuoja tik teisėsaugos institucijos, o gautoje policijos pažymoje nėra nustatytas piktavališko turto sugadinimo faktas.“ Draudimo sutartyje nėra nuostatų, kad draudžiamuoju įvykiu yra tik toks apdrausto turto sugadinimas ar sunaikinimas, kuris tokiu būtų vertintinas baudžiamosios teisės požiūriu, nustatant, kad būtinoji įvykio pripažinimo dėl piktavališko turto sugadinimo ar sunaikinimo sąlyga yra įsiteisėjęs teisėsaugos institucijos sprendimas trečiąjį asmenį pripažinti kaltu dėl atliktų veiksmų. Be to, pažymėtina, kad draudikas atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi nurodė atsakyme į pretenziją pateiktiems duomenims prieštaraujančias aplinkybes: „draudikas negali būti atsakingas dėl baudžiamojo proceso teisinio reguliavimo ypatumų ir dėl teisėsaugos institucijų priimamų procesinių sprendimų bei jų motyvacijos. Draudikas, administruodamas žalą, renka duomenis iš įvairių šaltinių (tame tarpe ir iš teisėsaugos institucijų) ir, remdamasis surinktų duomenų visuma, priima sprendimą.“

Svarbu pažymėti, kad draudikas atsiliepime į pareiškėjos atstovo kreipimąsi (priešingai nei pareiškėjai adresuotuose raštuose) neginčijo to, kad apdraustas pastatas buvo tyčia sugadintas buvusio pastato savininko, ir patvirtino, kad „Įvykio sukėlėjas yra ginčo pastate su draudėjos žinia ir leidimu gyvenęs asmuo.“ AKadangi Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas neturi pagrindo remtis aplinkybėmis, jog buvęs apdrausto pastato savininkas nepripažintinas trečiuoju asmeniu Taisyklių A dalies IV skirsnio 1.5 papunkčio nuostatų prasme, remiantis Akte nurodytais duomenimis apie apdrausto turto sugadinimą ir sunaikinimą, darytina išvada, kad įvykiui turi būti taikomos draudžiamojo įvykio „piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“ sąlygos. Todėl, remiantis Lietuvos banko nustatytais aplinkybėmis, pažymėtina, kad pareiškėjos draudikui keliamas reikalavimas pagal Draudimo sutartyje nustatytas draudžiamojo įvykio sąlygas „piktavališkas pastato sugadinimas dėl trečiųjų asmenų veiksmų“ įvykį pripažinti draudžiamuoju ir pareiškėjai atlyginti apdraustam turtui padarytą žalą yra tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjos D. M. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui pripažinti įvykį draudžiamuoju ir nustatyti bei išmokėti pareiškėjai apdraustam turtui padarytą žalą atlyginančią draudimo išmoką.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.